

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 sierpnia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 2 sierpnia 2021 roku, odmówił B. C. ponownego przeliczenia emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu 2 sierpnia 2021 roku skarżąca złożyła do ZUS wnioski o przeliczenie świadczenia nie przedkładając nowych dowodów oraz nie ujawniając nowych okoliczności, które miałyby wpływ na wysokość przysługującego świadczenia.

Wobec powyższego brak jest podstaw prawnych do przeliczenia świadczenia.

(decyzja – k. 67 plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniosła B. C. wskazując, iż jest ona dla niej krzywdząca. Wnioskodawczyni wskazała, że do emerytur przyznawanych przez ZUS w czerwcu, w tym do jej emerytury przyznanej decyzją z dnia 17 czerwca 2015 roku organ rentowy zastosował waloryzację roczną. Pominięta w istocie została kwestia waloryzacji kwartalnej kapitału początkowego, co zdaniem skarżącej wpłynęło na pomniejszenie wysokości przyznanej jej emerytury. Co więcej, w ocenie ubezpieczonej na taki stan rzeczy, a mianowicie obniżenie przyznanej jej emerytury, miały bezpośredni wpływ następujące ustawy: ustawa z 28 lipca 2011 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obowiązująca od 23 września 2011 r; ustawa z 21 czerwca 2013 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obowiązująca od 1 października 2013 roku, ustawa z 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obowiązująca od 1 maja 2015 roku.

Tym samym wobec powyższego ubezpieczona wniosła o przyznanie należnych jej składek waloryzacji kwartalnej biorąc pod uwagę datę przyznania emerytury, doliczenie tych składek do jej ogólnego kapitału emerytalnego i ustalenie wysokości emerytury w oparciu o tak zwaloryzowane składki oraz o przeliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem wskaźnika waloryzacji rocznej i kwartalnej do przysługującego jej świadczenia emerytalnego z każdego roku, a ponadto o przyznanie rekompensaty za poniesione z powyższego tytułu straty.

(odwołanie – k. 3-4)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w zaskarżonej decyzji oraz wskazując, że nie ma podstaw do zastosowania w przypadku wnioskodawczyni art. 25a ust 2 pkt 2 oraz ust 2a i 2b ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

(odpowiedź na odwołanie – k. 8-9)

Na rozprawie w dniu 7 czerwca 2022 roku wnioskodawczyni podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(rozprawa z dnia 7 czerwca 2022 roku e-protokół (...):00:41 – 00:08:21 – płyta CD – k. 43)

Na rozprawie w dniu 7 czerwca 2022 roku wnioskodawczyni poparła odwołanie, zaś pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

(końcowe stanowiska stron – rozprawa z dnia 7 czerwca 2022 roku e-protokół (...):11:20 – 00:11:27 – płyta CD – k. 43)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. C. urodziła się w dniu (...).

(okoliczność bezsporna)

Wnioskodawczyni w okresie od dnia 15 czerwca 2007 roku do dnia 31 maja 2015 roku pobierała świadczenie przedemerytalne.

(okoliczność bezsporna, a ponadto decyzja o przyznaniu świadczenia przedemerytalnego z dnia 28.06.2007 r. – k. 125-126 plik II załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 18 maja 2015 roku, zmienioną decyzją z dnia 2 lipca 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wnioskodawczyni wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku.

(decyzja - k. 121-122, k. 127-128 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął (decyzja ZUS z dnia 2 lipca 2015 roku):

- podstawę wymiaru kapitału w kwocie 1223,45 zł ustaloną w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 100,21 % przez kwotę bazową 1220,89 złotych.

- przyjęto okresy składkowe 23 lata, 4 miesiące, 16 dni tj. 280 miesięcy;

- współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 85,09%.

- średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy.

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. 01.01.1980 r. do 31.12.1989 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 100,21%.

Kapitał początkowy ustalony na dzień 01.01.1999 r. wyniósł 129661,51 złotych.

(decyzja – k. 127-128 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 4 maja 2015 roku skarżąca złożyła do ZUS wniosek o emeryturę.

(wniosek – k. 1-4 verte plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 17 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 4 maja 2015 roku, przyznał B. C. emeryturę od dnia 1 czerwca 2015 roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 47452,43 zł

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 376338,01 zł

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 255,40 m-cy

- wyliczona kwota emerytury wynosi 1659,32 zł

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej:

$((...),43 + (...),01) / 255,40 = 1659,32 \text{ zł.}$

Od 01-07-2015 obliczona emerytura brutto wynosi 1659,32 zł.

Wysokość świadczenia do wypłaty wynosiła miesięcznie 1385,98 zł.

(decyzja – k. 8-9 verte plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 10 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył wnioskodawczyni emeryturę od dnia 1 czerwca 2015 roku, tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury. Po korekcie kapitału początkowego na koncie, wysokość emerytury wyniosła 1659,53 złotych.

(decyzja – k. 10-11 verte plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Prawomocnym wyrokiem z dnia 17 lutego 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 1964/15 Sąd Okręgowy w Łodzi, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu na rozprawie sprawy z wniosku B. C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł. o wysokość kapitału początkowego i wysokość emerytury, na skutek odwołania B. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 18 maja 2015 roku w sprawie znak (...) - 2003 i z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie znak (...) w pkt 1 oddalił odwołania, w pkt 2 wniosek ubezpieczonej o rekompensatę przekazał do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. celem rozpoznania.

(wyrok – k. 41 plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego, k. 29 w aktach o sygn. VIII U 1964/15 załączonych do sprawy)

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2016 roku organ rentowy wykonując wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 lutego 2016 roku odmówił ubezpieczonej przyznania rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

(decyzja – k. 44 plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 7 grudnia 2018 roku wnioskodawczyni złożyła do ZUS wnioski o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego.

(wniosek – k. 49-49 verte plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 18 grudnia 2018 roku po rozpatrzeniu w/w wniosku ZUS ponownie ustalił skarżącej wysokość emerytury od dnia 1 grudnia 2018 roku, tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 47452,43 zł

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 376392,63 zł

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 250,50 m-cy

- wyliczona kwota emerytury wynosi 1692,00 zł

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej:

$(...,43 + (...),63) / 250,50 = 1692,00 \text{ zł.}$

Do obliczenia emerytury przyjęto średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy trwania życia obowiązującego w dniu osiągnięcia obniżonego powszechnego wieku emerytalnego, ponieważ było dla wnioskodawczyni korzystniejsze tj. niższe niż średnie dalsze trwanie życia ustalone na podstawie tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia podwyższonego wieku emerytalnego.

Emerytura po ustawowych waloryzacjach przysługiwała w kwocie 1756,90 zł.

Od 01-02-2019 obliczona emerytura brutto wynosi 1756,90 zł.

Wysokość świadczenia do wypłaty wynosiła miesięcznie 1464,78 zł.

(decyzja – k. 50-51 verte plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 1 marca 2020 roku ZUS dokonał skarżącej waloryzacji od dnia 1 marca 2020 roku przysługującej jej emerytury na podstawie ustawy z dnia 9 stycznia 2020 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw, ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS. Emerytura po waloryzacji od dnia 1 marca 2020 roku wyniosła 1896,90 złotych. Od 1 marca 2020 roku wysokość świadczenia do wypłaty wynosi miesięcznie 1594,18 złotych.

(decyzja – k.54-57 plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Prawomocnym wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2020 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 1199/20 Sąd Okręgowy w Łodzi, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy z odwołania B. C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł. o wysokość emerytury na skutek odwołania od decyzji z dnia 1.03.2020 roku znak (...) oddalił odwołanie.

(wyrok - k. 65 plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego, k. 17 w aktach o sygn. VIII U 1199/20 załączonych do sprawy)

W dniu 3 sierpnia 2021 roku wnioskodawczyni złożyła do ZUS wnioski o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego według korzystnego dla niej wariantu.

(wniosek – k. 66-66 verte plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Zaskarżoną decyzją z dnia 13 sierpnia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 2 sierpnia 2021 roku odmówił B. C. ponownego przeliczenia emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu 2 sierpnia 2021 roku skarżąca złożyła do ZUS wnioski o przeliczenie świadczenia nie przedkładając nowych dowodów oraz nie ujawniając nowych okoliczności, które miałyby wpływ na wysokość przysługującego świadczenia.

Wobec powyższego brak jest podstaw prawnych do przeliczenia świadczenia.

(decyzja – k. 67 plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Ustalenia faktyczne Sąd poczynił na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w procesie, w szczególności w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym o dokumenty z akt emerytalnych wnioskodawczyni oraz w oparciu o załączone do sprawy akta o sygn. VIII U 1964/15 i VIII U 1199/20, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. W niniejszej sprawie okoliczności faktyczne w zasadzie pozostawały bezsporne. Istota zaś sporu sprowadzała się do możliwości zastosowania w stosunku do wnioskodawczyni przepisów prawa materialnego, tj. art. 25 oraz 25a ustawy emerytalnej, a dokładniej do dopuszczalności dokonania waloryzacji kwartalnej składek (obok waloryzacji rocznej) w sytuacji w jakiej znalazła się ubezpieczona, tj. wydania decyzji o przyznaniu emerytury w czerwcu 2015 roku.

W tym miejscu tutejszy Sąd chciałby odnieść się także do złożonego przez skarżącą już po zamknięciu rozprawy, a przed ogłoszeniem orzeczenia, wniosku w przedmiocie ustanowienia dla niej przez sąd adwokata lub radcy prawnego z urzędu. Przepis art. 225 k.p.c. stanowi, że sąd może zamkniętą rozprawę otworzyć na nowo. Z kolei obowiązek otwarcia zamkniętej rozprawy na nowo może wynikać z przepisów szczególnych w stosunku do przepisu art. 225 k.p.c. Takim przepisem jest na przykład przepis art. 316 § 2 k.p.c., który stanowi, że rozprawa powinna być otwarta na nowo, jeżeli istotne okoliczności ujawniły się dopiero po jej zamknięciu. Zakresem przepisu art. 316 § 2 k.p.c. są niewątpliwie objęte istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktyczne, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy. Zakresem wskazanego przepisu są również objęte okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia, które nastąpiły przed zamknięciem rozprawy, jednak tylko wówczas, gdy nie zachodzą ograniczenia w powoływaniu się przez strony na te okoliczności. Nie stanowią podstawy faktycznej otwarcia na nowo zamkniętej rozprawy okoliczności faktyczne przytoczone przez strony po zamknięciu rozprawy, jeżeli twierdzenia strony w tym zakresie są spóźnione w znaczeniu określonym przez przepis art. 217 § 2 k.p.c. i nie zachodzą w konkretnym wypadku wyjątki w zastosowaniu tego przepisu.

W sprawie niniejszej nie zachodziły przesłanki z art. 225 k.p.c. w zw. z art. 316 § 2 k.p.c., które by obligowały Sąd pierwszej instancji do otwarcia na nowo zamkniętej rozprawy. Zamknięcie rozprawy zasadniczo posiada funkcję porządkującą sytuację procesową i stabilizuje prawa oraz obowiązki stron procesu. Z czynnością tą wiążą się określone skutki prawne (np. zamknięcie rozprawy zgodnie z art. 217 § 1 k.p.c. stanowi moment limitujący prawo stron do przedstawienia przytoczeń faktycznych i wniosków dowodowych). Zatem zamknięcie rozprawy jako akt procesowy jest doniosłe prawnie, a jej otwarcie musi być uznane za sytuację wyjątkową. Zasadniczo otwarcie zamkniętej rozprawy na nowo jest kompetencją sądu (art. 225 k.p.c.), jednakże przeradza się ono w obowiązek w sytuacji określonej art. 316 § 2 k.p.c., która w przedmiotowej sprawie nie wystąpiła (tak SN w wyroku z dnia 6 stycznia 1999 r. II CKN 144/98, LEX nr 1214386).

Na tle powyższego, zdaniem Sądu, w rozpoznawanej sprawie samo złożenie przez wnioskodawczynię wniosku dotyczącego ustanowienia dla niej adwokata lub radcy prawnego z urzędu już po zamknięciu rozprawy nie jest podstawą do otwarcia jej na nowo.

Nadto zgłoszenie wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, jak również zgłoszenie środka odwoławczego od odmowy ich ustanowienia, nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania, chyba że chodzi o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego dla powoda na skutek wniosku zgłoszonego w pozwie lub przed wytoczeniem powództwa (art. 124 § 1 zd. pierwsze k.p.c.).

W piśmiennictwie podkreśla się, że zgłoszenie wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, jak również wniesienie środka odwoławczego od odmowy ich ustanowienia w toku sprawy co do zasady nie wstrzymuje biegu postępowania – gdyż nie jest ono związane z dochodzeniem roszczenia głównego – co w konsekwencji umożliwia dokonywanie wszelkich czynności, włącznie z merytorycznym rozstrzygnięciem w sprawie, przeciwdziałając zarazem nieuzasadnionym i niekorzystnym zachowaniom stron (tak Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz do art. 1-729 k.p.c. pod red. A. Jakubeckiego, wyd. VII, WKP 2017). Ocena, czy w danych okolicznościach wstrzymać rozpoznanie sprawy należy do swobodnego uznania Sądu, który powinien mieć na względzie interes wnioskodawcy, nie może jednak pomijać interesu strony przeciwnej oraz postulatu sprawnego przebiegu postępowania.

(podobne stanowisko zajął SN w postanowieniu z dnia 26 czerwca 2020 roku w sprawie V CZ 34/20 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 8 czerwca 2017 r. w sprawie I ACa 1605/16)

W przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni mogła złożyć taki wniosek w toku całego postępowania toczącego się od sierpnia 2021 roku do czerwca 2022 roku, w tym również na rozprawie przed jej zamknięciem, jednakże tego nie uczyniła. Sąd Okręgowy nie miał zatem obowiązku otwarcia rozprawy, zaś wniosek odwołującej został rozpoznany.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 114 ust 1 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2022.0.504), w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

Z cytowanego przepisu wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99 - OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03 - OSNAPiUS rok 2003, Nr 18, poz. 442/.

Zwrot "przedłożenie nowych dowodów" oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Natomiast użyte w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej pojęcie "ujawnienie okoliczności" oznacza powołanie się na fakty dotyczące ogółu wymagań formalnych i materialnych związanych z ustaleniem przez organ rentowy prawa do świadczenia lub wysokości świadczenia. Są to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości np. staż pracy, wiek, niezdolność do pracy, ale także uchyczenia przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2014 r., I UK 322/13, LEX nr 1444596 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa 1087/15, LEX nr 1979499).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma podstaw do ponownego ustalenia emerytury, wyrównania świadczeń, jeśli zainteresowany nie przedstawi dokumentów lub okoliczności zmieniających jego sytuację (por. wyrok. Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III UK 150/13, LEX nr 1458793).

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że niniejszy Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, którego celem była ocena prawidłowości zaskarżonej decyzji ZUS w świetle zarzutów ubezpieczonej.

Dokonując wszechstronnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału procesowego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że skarżąca w toku postępowania przed organem rentowym wywołanym złożeniem wniosku z dnia 2 sierpnia 2021 roku, nie spełniła przesłanki wniosku o ponowne przeliczenie emerytury na zasadach określonych w art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 3 k.p.c., strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody, zaś z treści art. 232 k.p.c. wynika, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Powyższego nie zmienia możliwość prowadzenia przez Sąd postępowania dowodowego z urzędu.

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia prawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji z dnia 13 sierpnia 2021 roku.

Kapitał początkowy ustala się stosownie do treści art. 173-175 ustawy emerytalnej na dzień 1 stycznia 1999 r. Kapitał początkowy stanowi odtworzenie składek na ubezpieczenia sprzed wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. przed wprowadzeniem ustawowego obowiązku ewidencjonowania przez ZUS indywidualnych składek każdej osoby podlegającej ubezpieczeniu społecznemu. Zgodnie z treścią art. 173 ust. 4 ustawy emerytalnej pierwszej waloryzacji kapitału początkowego dokonuje się od dnia 1 czerwca 2000 r. przez pomnożenie tego kapitału wskaźnikiem wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z 1999 r., pomniejszonego o naliczone i potrącone od ubezpieczonego składki na

ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za 1998 r. Drugiej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2001 r. dokonuje się na zasadach określonych w art. 25, ust. 3-5, 9 i 10 oraz w art. 25a (ust. 5). Trzeciej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2002 r. oraz kolejnych dokonuje się na zasadach określonych w art. 25, ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a (ust. 5a).

W myśl art. 24. ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, art. 47, art. 50, art. 50a, art. 50e i art. 184.

W myśl art. 26 ust. 1 w/w ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Składki na ubezpieczenie emerytalne gromadzone na indywidualnych kontach ubezpieczonych nie są wprawdzie inwestowane, lecz przeznaczone na bieżącą wypłatę świadczeń, jednak jako składnik podstawy obliczenia emerytury podlegają waloryzacji.

Zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy emerytalnej, waloryzację przeprowadza się corocznie od dnia 1 czerwca każdego roku z uwzględnieniem art. 25a tejże ustawy. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu.

Stosownie zaś do treści ust. 4 tego przepisu waloryzacji podlega kwota składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzona waloryzacja.

Waloryzacja składek polega na pomnożeniu zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek przez wskaźnik waloryzacji (ust 5).

Powołany natomiast w powyższym przepisie art. 25a ustawy emerytalnej, w ust. 1 stanowi, że przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, jest waloryzowana kwartalnie. W przypadku ustalania wysokości emerytury:

- 1) w pierwszym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za trzeci kwartał poprzedniego roku;
- 2) w drugim kwartale danego roku – ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku, z uwzględnieniem ust. 2a;
- 3) w trzecim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za pierwszy kwartał danego roku;
- 4) w czwartym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za drugi kwartał danego roku. (art. 25a ust. 2).

Waloryzacji kwartalnej podlega kwota składek zewidencjonowanych na ostatni dzień pierwszego miesiąca kwartału, za który przeprowadzana jest waloryzacja, powiększona o kwoty uzyskane w wyniku poprzednich waloryzacji kwartalnych (ust. 3). Waloryzacja kwartalna składek polega na pomnożeniu zewidencjonowanych na koncie

ubezpieczonego składek przez wskaźnik waloryzacji określony w ust 5 . W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu (ust 4).

W przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu danego roku waloryzacji składek dokonuje się w taki sam sposób jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego (ust 2a).

Przepis ust. 2a stosuje się również do ubezpieczonego, który wiek uprawniający do emerytury osiągnął po dniu 31 maja danego roku (ust 2b).

Wskaźnik waloryzacji składek jest równy wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do poprzedniego roku powiększonemu o wzrost realny sumy przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik waloryzacji składek nie może być niższy niż wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do poprzedniego roku. Z powyższego wynika, że roczna waloryzacja polega na tym, że w czerwcu danego roku waloryzuje się składki należne do końca poprzedniego roku kalendarzowego, a podlegające zaewidencjonowaniu na koncie ubezpieczonego do dnia 31 stycznia roku, w którym przeprowadzana jest waloryzacja (roku waloryzacji). Waloryzację roczną składek przeprowadza się w dniu 1 czerwca z tego względu, że wskaźnik owej waloryzacji za poprzedni rok ogłaszany jest do dnia 25 maja kolejnego roku. Waloryzacja składek przeprowadzana w danym roku oznacza więc podwyższenie (zwaloryzowanie) kwoty składek należnych do końca poprzedniego roku, a wpłaconych do dnia 31 stycznia roku waloryzacji. Wyznaczenie daty 31 stycznia, jako dnia ustalenia stanu konta podlegającego rocznej waloryzacji, jest uzasadnione tym, że zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, wpłaty składek za dany miesiąc należy dokonać do określonego dnia następnego miesiąca, zatem wpłata składki za grudzień danego roku następuje w styczniu kolejnego roku. Natomiast składki należne za okres po zakończeniu danego roku obrachunkowego, które nie zostaną objęte kolejną roczną waloryzacją (gdyż ta nastąpi już po przyznaniu i obliczeniu wysokości świadczenia) podlegają waloryzacji kwartalnej, o jakiej mowa w art. 25a u.e.r.f.u.s.. W trybie cytowanego powyżej przepisu waloryzowana jest kwota składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na ostatni dzień pierwszego miesiąca kwartału, za który przeprowadzana jest waloryzacja, powiększona o kwoty uzyskane w wyniku poprzednich waloryzacji kwartalnych. Podobnie, jak w przypadku waloryzacji rocznych, także i w tym przypadku mechanizm waloryzacji ma narastający charakter i oznacza dodawanie kwoty wynikającej z poprzedniej waloryzacji i kwoty składek za dany kwartał oraz podwyższanie tak uzyskanej sumy wskaźnikiem waloryzacji. Sam wskaźnik waloryzacji jest wynikiem algorytmu podobnego do stosowanego przy waloryzacji rocznej, z tą różnicą, że chodzi o stosunek cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w kwartale, za który przeprowadzana jest waloryzacja do poprzedniego kwartału, powiększony o wzrost realny sumy przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne w kwartale, za który przeprowadzana jest waloryzacja w stosunku do kwartału poprzedniego. Zastosowanie powyższych zasad oznacza, że podstawę obliczenia emerytury będzie stanowić suma składek po ostatniej waloryzacji rocznej powiększona o poddane waloryzacji kwartalnej składki należne za dalszy okres do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc początkujący wypłatę. (zob. wyrok SA w Warszawie z25.05.2015 r., III AUa 748/15, L.).

Waloryzacja roczna jest mechanizmem przeprowadzanym na indywidualnym koncie ubezpieczonego, który jeszcze nie nabył uprawnień emerytalnych, bądź nie wystąpił o ich ustalenie. Natomiast przepis art. 25a ustawy emerytalnej, który stanowi uszczegółowienie regulacji zawartej w art. 25, ma zastosowanie przy ustalaniu wysokości emerytury do składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, wówczas kwota tych składek waloryzowana jest kwartalnie.

Możliwość waloryzacji kwartalnej kapitału początkowego istnieje tylko w przypadku naliczania emerytury, a formułę tę ustawodawca wprowadził jednorazowo w celu zapewnienia osobom przechodzącym na emeryturę w różnych miesiącach roku, że nie będą wyłączone z waloryzacji te okresy, które nie są objęte waloryzacją roczną - pomiędzy

czerwcem jednego roku, a czerwcem roku następnego - przy czym nie wszystkie, gdyż nie podlegają waloryzacji kwartalnej składki za żaden miesiąc tego kwartału, w którym ustalana jest wysokość emerytury oraz w kwartale poprzednim.

Oczywistym jest zatem, że waloryzacja kwartalna nie dotyczy osób, których emerytura zostaje ustalona w czerwcu danego roku, gdyż ich składki i kapitał na dzień 1 czerwca zostały zwaloryzowane wskaźnikiem rocznym, a więc za cały rok poprzedzający ustalenie emerytury. Osoby przechodzące na emeryturę w kwietniu lub maju danego roku, czyli w pozostałych miesiącach II kwartału, także mają zwaloryzowane składki za cały poprzedni rok, a to dzięki mechanizmowi waloryzacji kwartalnej, ponieważ w tym przypadku ostatniej waloryzacji kwartalnej dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku, a więc cały rok poprzedzający przejście na emeryturę objęty jest waloryzacją.

Przepis art. 25a ust. 2 pkt 2 ustawy emerytalnej w praktyce nie znajduje zastosowania do osób przechodzących na emeryturę w czerwcu danego roku, gdyż ich kapitał początkowy oraz składki zostały zwaloryzowane na indywidualnym koncie wskaźnikiem rocznym, stosownie do treści art. 25 ust. 3 ustawy i nie ma możliwości zaniechania waloryzacji dokonywanej z mocy przepisu ustawy na dzień 1 czerwca. Dlatego też tutejszy Sąd uznał, że żądanie ubezpieczonej w zakresie zastąpienia waloryzacji rocznej waloryzacją kwartalną należało uznać za bezpodstawne.

Analogiczny pogląd zaprezentował także Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie III AUa 757/12, który w wyroku z dnia 13 lutego 2013 roku uznał, że przepis art. 25 a ust.2 pkt. 2 ustawy emerytalnej w praktyce nie znajduje zastosowania do osób przechodzących na emeryturę w czerwcu danego roku, gdyż ich kapitał początkowy został zwaloryzowany na indywidualnym koncie wskaźnikiem rocznym, stosownie do treści art.25 ust. 3 ustawy i nie ma możliwości zaniechania waloryzacji dokonywanej z mocy przepisu ustawy na dzień 1 czerwca.

Przepis art. 25 ust. 3 ustawy emerytalnej przewiduje waloryzację składek zgromadzonych na indywidualnym koncie, a więc przed naliczeniem emerytury, a zaś przepis art. 25a ust. 2 pkt 2 przewiduje waloryzację kwartalną już przy ustalaniu emerytury, zatem są to dwa różne mechanizmy w sytuacjach po sobie następujących. Reasumując, zasadą jest waloryzacja roczna składek i kapitału początkowego na koncie przypadająca na każdy 1 czerwca, zaś w przypadku przechodzenia na emeryturę w pozostałych miesiącach, w których pozostanie tylko przy ostatniej waloryzacji rocznej skutkowałoby nieobjęciem waloryzacją określonych okresów (podzielonych na kwartały) i ci ubezpieczeni byłiby w sytuacji mniej korzystnej, od osób przechodzących na emeryturę bezpośrednio po waloryzacji w czerwcu, ustawodawca dodatkowo wprowadził waloryzację kwartalną, która oczywiście nie eliminuje wcześniej dokonanej waloryzacji rocznej (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 sierpnia 2012 r., III AUa 325/12; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 12 sierpnia 2015 r., III AUa 156/15).

Wskazać należy, że przy waloryzacji kapitału początkowego, w odróżnieniu od waloryzacji składek, nie można dokonać rozróżnienia na składki zaewidencjonowane na 31 stycznia danego roku, za który jest przeprowadzana waloryzacja (o których mowa w art.25 ust.3 - 5) a zaewidencjonowane po 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana waloryzacja (o których mowa w art.25a), ponieważ wysokość kapitału ustala się na dzień 31 grudnia 1998r., a potem tylko waloryzuje, przy czym zasadą jest waloryzacja roczna, dokonywana od 1 czerwca każdego roku.

Stosując art.25a do waloryzacji kapitału początkowego, przeprowadza się zatem waloryzację kwartalną wobec osób, które przechodzą na emeryturę w I kwartale oraz w kwietniu i maju danego roku, ponieważ od 1 czerwca jest przeprowadzana waloryzacja roczna całej kwoty kapitału.

Zasadą jest zatem, że waloryzację składek przeprowadza się systemem rocznym do czasu zgłoszenia wniosku o emeryturę.

Należy przypomnieć, że wnioskodawczyni przyznano na mocy decyzji z dnia 17 czerwca 2015 roku od dnia 1 czerwca 2015 roku prawo do emerytury na podstawie przepisu art. 24 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z i w związku z tym wyliczenie świadczenia nastąpiło w oparciu o przepis art. 25 i 26 tej ustawy. Decyzją z dnia 18 maja 2015

roku zmienionej decyzją z dnia 2 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wnioskodawczyni wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Z kolei decyzją z dnia 18 grudnia 2018 roku ZUS ponownie ustalił skarżącej wysokość emerytury od dnia 1 grudnia 2018 roku, tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Zdaniem Sądu organ rentowy przy ponownym ustalaniu wysokości emerytury skarżącej prawidłowo zastosował średnie dalsze trwanie życia, wynikające z tablicy trwania życia obowiązującego w dniu osiągnięcia obniżonego powszechnego wieku emerytalnego, ponieważ jest dla wnioskodawczyni korzystniejsze tj. niższe niż średnie dalsze trwanie życia ustalone na podstawie tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia podwyższonego wieku emerytalnego. Podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art.26 ustawy emerytalnej stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 47452,43 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 376392,63 zł, średnie dalsze trwanie życia wynosi 250,50 m-cy, wyliczona kwota emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej - 1692,00 zł. Emerytura po ustawowych waloryzacjach przysługiwała w kwocie 1756,90 zł. Natomiast decyzją z dnia 1 marca 2020 roku organ rentowy dokonał waloryzacji przysługującej wnioskodawczyni emerytury od dnia 1 marca 2020 roku na podstawie ustawy z dnia 9 stycznia 2020 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw, ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS. Kwota emerytury ustalona na dzień 29 lutego 2020 roku, tj. 1826,90 zł podlegała podwyższeniu poprzez pomnożenie przez ustawowy wskaźnik waloryzacji wynoszący w 2020 roku 103,56% i wyniosła 1891,94 zł. Emerytura po waloryzacji od dnia 1 marca 2020 roku wyniosła 1896,90 złotych.

Z załączonych akt sprawy VIII U 1964/15 i VIII U 1199/20 wynika, że od powyższych decyzji tj. z dnia 18 maja 2015 roku, z dnia 17 czerwca 2015 roku i z dnia 1 marca 2020 roku wnioskodawczyni złożyła odwołania do sądu. Z poczynionych ustaleń wynika dalej, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17 lutego 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 1964/15 oddalono odwołania wnioskodawczyni od w/w decyzji z dnia 18 maja 2015 roku oraz z dnia 17 czerwca 2015 roku. Również wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2020 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 1199/20 oddalono odwołanie skarżącej od powyższej decyzji z dnia 1 marca 2020 roku.

Przypomnienia wymaga, że zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c., orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Powszechnie przyjmuje się, że moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu charakteryzuje się dwoma aspektami. Pierwszy aspekt (prawomocność w sensie pozytywnym) oznacza, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak to przyjęto we wcześniejszym prawomocnym wyroku, co gwarantuje poszanowanie dla orzeczenia sądu ustalającego lub regulującego stosunek prawny stanowiący przedmiot rozstrzygnięcia.

Natomiast negatywna strona prawomocności materialnej polega na wykluczeniu możliwości ponownego rozpoznania sprawy między tymi samymi stronami co do tego samego przedmiotu. Jest to negatywna przesłanka procesowa, określana jako powaga rzeczy osądzonej, czyli *res iudicata*, która została uregulowana w art. 366 k.p.c.

Związanie sądu prawomocnym orzeczeniem, zapadłym w innej sprawie, na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. (rozumiane jako rozstrzygnięcie kwestii prejudycjalnej) występuje w zasadzie przy tożsamości nie tylko przedmiotowej, ale i podmiotowej obu tych spraw. Prawomocne przesądzenie określonej kwestii między tymi samymi stronami tworzy indywidualną i konkretną normę prawną wywiedzioną przez Sąd z norm generalnych i abstrakcyjnych zawartych w przepisach prawnych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08, LEX nr 513001).

Respektując prawomocne wyroki zapadłe w poprzednich postępowaniach sądowych Sąd uznał, że jest związany prawomocnymi rozstrzygnięciami dotyczącymi w/w kwestii. Przyjąć należało, że prawomocny wyrok swoją mocą

powoduje, że nie jest możliwe dokonanie odmiennej oceny i odmiennego osądzenia tego samego stosunku prawnego w tych samych okolicznościach faktycznych i prawnych, między tymi samymi stronami. Powyższe okoliczności nie mają jednak wpływu - w kontekście przepisu art.365 § 1 k.p.c. - na powyżej dokonaną ocenę prawną dotyczącą możliwości waloryzacji zwłaszcza, że w niniejszej sprawie ZUS odmówił B. C. ponownego przeliczenia emerytury w oparciu o art. 114 ust 1 pkt. 1 ustawy emerytalnej.

W ocenie Sądu, w toku niniejszego postępowania, wnioskodawczyni nie przedstawiła żadnych nowych dokumentów na poparcie przytaczanych przez siebie okoliczności, nie ujawniła nowych okoliczności, które miałyby wpływ na wysokość przysługującego jej świadczenia.

W związku z powyższym Sąd uznał, że zaskarżona decyzja ZUS jest prawidłowa, bowiem w przypadku ubezpieczonej, która przeszła na emeryturę od dnia 1 czerwca 2015 roku dokonuje się wyłącznie rocznej waloryzacji składek w dniu 1 czerwca tego roku, a zgromadzone składki nie są już objęte żadną waloryzacją kwartalną.

Konkludując podkreślić należy, że z zestawienia powołanych przepisów wynika, że zasadą jest waloryzacja roczna, a waloryzacja kwartalna stanowi odstępstwo przewidziane dla osób, które przechodzą na emeryturę w ciągu roku kalendarzowego i dla których naliczenie emerytury przy uwzględnieniu jedynie waloryzacji rocznej, bez dokonania waloryzacji kwartalnych dotyczących okresów po roku, którego dotyczyła waloryzacja roczna, byłoby niekorzystne. Waloryzacja kwartalna dotycząca ubezpieczonych, którzy mają ustalaną wysokość emerytury w drugim kwartale danego roku, obejmuje więc tylko tych, którzy przejdą na emeryturę w miesiącu kwietniu lub maju, nie zaś w czerwcu, gdyż tych ostatnich obejmie już kolejna waloryzacja roczna.

Jednocześnie tutejszy Sąd zwrócił uwagę, że analizowane przepisy art. 25 i 25a ustawy emerytalnej nie naruszają zasady równości wobec prawa, albowiem różnicują sytuację ubezpieczonych w zależności od miesiąca przechodzenia na emeryturę, co jest cechą relewantną

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Łodzi, w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawczyni jako bezzasadne.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni przez PI

A.B.